

Atli Dam, løgmaður, um føroyskt grønlendskt samstarv:

— Nógv er at samvinna um

Vilja grønlendingar ikki verða við í Nordafar í Føroyingahavnini, er ivasamt, um fyrítøkan hevur nakra framtíð. Men møguleikarnir fyri øðrum samstarvi millum Føroyar og Grønland eru nógvir, og tað eru eisini fleiri mál, sum londini skulu samarbeiða um og hava felags støðu til, sigur Atli Dam, løgmaður.

Í nógv ár hava føroyingar hildið Nordafar í Føroyingahavnini gangandi — við stórum halli — í tí vón, at tá grønlendingar komu burtur úr EF og sjálvir kundu taka støðu og ábyrgdina av vinnulivinum, fór at verða møgulegt at fáa eitt samarbeiði í lag um Nordafar. Men samráðingarnar herfyri í Havn millum Føroyar og Grønland um Nordafar góvu einki úrslit.

— Tað tykist sum grønlendsku landsstýrismenninir hava ta meting, at grønlendingar ikki hava brúk fyri Nordafar — í hvussu er ikki nú so litið er til av fiski. Teir meta, at tørvurin á framleiðslutólum er tryggjaður við flakavirkjunum í Nuuk og á Fiskanesi, sigur Atli Dam.

— Teir vóru ikki áhugaðir fyri at verða partaeigarar í Nordafar. Heldur ikki um føroyingar tóku alla ta gomlu skuldina á seg, og grønlendingar áttu helvtina ella tveir triðingar í felagnum.

— Tí er eingin meining í hjá okkum at fara undir framleiðslu í Føroyingahavnini í ár, og Landsstýrið fer í ár ikki at biðja Løgtingið um heimild til at reka virkið.

Grønlendingar harmast

— Tað hevði kanska borið til at fingið 3-4.000 tons av rávøru samanlagt frá grønlenskum smábátum og onkrum føroyskum skipi, ið hevur kvotu í Grønlandi og við teimum 1000 tonsunum, sum grønlendingar hava boðið føroyingum. Men tá hevði verið neyðugt at leiga skip, og undirskotið av einum slíkum rakstri hevði óivað verið á somu stødd sum í fjør, einar 8-9 milliónir krónur, sigur Atli Dam.

Allir grønlendingar eru ikki samdir við grønlendsku landsstýrismanninum viðvíkjandi Nordafar. Grønlendsku nevndarlímirnir í Nordafar hava

— Vit mugu royna av nýggjum at fáa okkurt burtur úr, sigur Atli Dam

mótmælt, tí teir vilja hava Nordafar at halda fram.

Nordafar fer í ár neyvan heldur at taka imóti rognkelsisrognum, sili og laks. Tað merkir, at arbeiðsplássini hjá 15-20 grønlenskum familjum í Føroyingahavnini ikki vera í ár, og at fiskimenninir, ið veiða laks, sil og fiska við botngornum, ikki kunnu avreiða til Nordafar í ár.

Tí er tað væl hugsandi, at teir grønlendingar, ið hava havt gagn av Nordafar, fara at spyrja, hvussu nú verður.

Grønlendsku landsstýrismenninir kundu heldur ikki geva føroyingum tilsegn um eina hægri kvotu, tá TAC - mest loyva veiðan — fyri tosk í Grønlandi, hækkar.

Slæppa ikki vónini

At Nordafar ikki fer at taka imóti fiski í summar, merkir ikki, at stoðin heilt letur aftur. Fólk verður á stoðini og heldur vakt.

— Tað kunnu verða onnur mál at samvinna um, og føroyingar kunnu hava onnur endamál við at hava fótin fastan á eini stoð í Grønlandi. Í hvussu er tørvur okkum tíð til at

umhugsa hesi viðurskipti, og vit ætla ikki at lata bygningar og maskinur forfarast men vilja varðveita tey, til ein annar møguleiki visir seg, sigur Atli Dam.

— Føroyingahavnin hevði verið eitt upplagt goymslupláss fyri t.d. frystigóðs, ella eitt pláss, har føroysk skip, sum veiða við Labrador, kundu lagt veiðina upp fyri at fingið meira burtur úr kvotuni. Á tann hátt kundi Føroyingahavnin gjørt ein miðdepil í eini rutu til Grønlands og úr Grønlandi við frystigóðsi. Hetta kundu vit havt í huga.

— Hugsast kunnu eisini aðrar framleiðslur ætlaðar grønlenska marknaðinum, ella onkur grønlensk-føroysk framleiðsla við stoð í Føroyingahavnini. Sum heild kundi eitt møgulegt framtíðar samstarv komið upp á tal, har Føroyingahavnin var við. Grønlendingar sjálvir høvdu eina ávísa hugsan um, at um toskurin kom aftur í størri mongdum, kundi Nordafar tikið imóti og virkað sum flakavirki, meðan hin virkini í Grønlandi víðgjördu vørna viðari.

— Hvarjar vónir hevur

Grønlendsku landsstýrismenninir Moses Olsen og Lars Emil Johansen

tú annars um føroyskt samstarv við grønlendingar í framtíðini?

— Tað eru nógv øki, ið vit kunnu samvinna við grønlendingar á, teknologiskt, mentanarligt og annað. Í grønlenskum sjógv fínnast sjálvsagt nógv ríkidømi, sum teir ikki sjálvir nýta í lotuni, og við teimum royndum, sum føroyingar hava gjørt alla tíðina við nýggjum veiðihættum og við at veiða eftir óroyndum stovnum, skuldu møguleikarnir verið góðir fyri samstarvi. Grønlendingar hava ikki gjørt nakað við hesi ríkidøminni, so sum at veiða á djúpum vatni og víðgera fisk av djúpum vatni til nýggjar marknaðir.

— Teknologiskt samstarv um fiskireiðskap kundi eisini væl hugsast. Nakað hava vit av slikari framleiðslu í Føroyum, og tær vørurnar kundu verið framleiddar til grønlenska marknaðin.

— Grønlendingar siga seg vera hugaðir fyri einum samarbeiði um farmasigling, og teir vilja senda fólk henda vegin sum skjótast til tess saman við føroyska vinnulivinum at finna út av, hvørji samarbeiðsøkini kunnu verða.

Lodnustovnurin í Eysturgrønlandi

— Eitt upplagt samarbeiðsøki er lodnustovnurin í Eysturgrønlandi. Grønlendingar kunnu ikki veiða henda stovn sjálvir og selja tí kvotuna.

— Vit vistu teimum á, at tað hevði verið betri fyri grønlenska vinnulivið, um teir sjálvir høvdu skip til at veiða ein part av hesi kvotu, meðan teir lótu restina í býti við t.d. føroyskan svartkjäft, EF-makrel, lodnu í Barentshavinum, íslenska lodnu o.s.fr. Grønlendingar

kundu so fingið nokur skip sum okkara nótaskip — nota- og kraftblokkaskip — upp í sin flota. Tað hevði hjálpt bæði teimum og okkum at verið við í einum slíkum bítishandli. Eitt tilíkt samarbeiði er væl hugsandi, men ógreiða er í lotuni, tí Noreg, Danmark og Ísland eru ósamt um býtið av hesum lodnustovninum. Í øllum forum fáa grønlendingar tó sín part av stovninum, so í staðin fyri at selt kvotuna, kundu teir nýtt hana sum bítisvøru og fingið meira burturúr.

Royna av nýggjum

— Vit mugu vóna, at hóast samstarvið um Nordafar nú so at siga er dottið niðurfyri og eitt langt og minningarrikt tíðarskeið í føroyskari vinnulivssøgu er við at vera av, at okkurt annað

kann koma í staðin. Tað hjálpir litið at vera firtin men heldur royna av nýggjum at fáa okkurt burtur úr.

— Eg er boðin yvir til Grønlands í juni mánað, og tað fari eg fegin. Í tí sambandinum verður høvi til at tosa viðari um hesi viðurskipti. Tað er beint at nýta eitt hvørt høvi til at hittast og tosa um samvinnu.

— Tað eru í hvussu er ymisk uppløgd mál, sum føroyingar og grønlendingar skulu samvirka um og hava felags støðu til. Tað er tað, ið hendir í altjóða felagsskapunum og nevndunum, t.d. hvalaveiðinevndini og laksaveiðinevndini. Har skuldu londini helst drigið somu linu, sigur Atli Dam, løgmaður.

randi

Stýrið fyri Norðurlandahúsið:

Einki prát við tíðindafólk

Í vikuskiftinum hevur verið stýrisfundur í Norðurlandahúsinum. Umboð fyri Norðurlond saman við stýrslimum í Føroyum, hava fundast um virksemið á stovninum.

Hóast flestu bløð hava sett fyrispurning fram um at fáa ein tíðindafund við stýrið fyri Norðurlandahúsið, so hevur tað ikki eydnast.

Jan Stiernstedt, formaður, sigur við Sosialin, at einki er at tosa um.

Stýrið fer at lata eina frágreiðing frá sær í komandi viku.

Jan Stiernstedt var ikki sinnaður at siga pressuni frá, hvat innihaldið í

frágreiðingini snúði seg um. Heldur ikki vildi formaðurin gera viðmerkingar til teir spurningar, sum hava verið reistir í bløðunum í seinastuni.

Í gjár seinnapart vóru stýrslímirnir í Landsstýrinum og greiddu frá virksemið í Norðurlandahúsinum, sum Landsstýrið saman við stýrinum eru saman um.

Jan Stiernstedt og hinir norðurlendsku límirnir fóru avstað aftur í morgun.

Dagny